

Det mystiske kort fra Danmark-Ekspeditionen

Af Janni Andreassen

I mit arbejde på at skrive en biografi om Danmark-Ekspeditionens chef, Ludvig Mylius-Erichsen, er jeg stødt på et lille kort, som skulle vise sig at få stor betydning.

Mylius-Erichsen, som ledede slædehold 1, nåede ikke som ventet tilbage til skibet i Danmarkshavn i 1907. Han, Niels Peter Høeg Hagen og Jørgen Brønlund måtte oversomme i Danmarks Fjord på grund af dårligt slædeføre og til sidst åbent vand. De omkom alle tre samme år nær Lambert Land. Kun Brønlunds lig, hans dagbog, Hagens kortskitser og Mylius-Erichsens tre vardeberetninger er fundet efter dem. Ruten de rejste er en gåde, som mange ekspeditioner har forsøgt et løse.

Mylius-Erichsen er blevet beskyldt for vægelsind og ubeslutsomhed – for snart ser det ud som om han forsøgte at rejse langs kysten, hvor depoterne var. Snart som om han skiftede mening og rejste 180 grader tilbage, hvor han kom fra for at gå op på indlandsisen. Kostbar tid gik måske tabt – udrustningen blev i hvert fald svært medtaget – kunne han ikke bestemme sig?

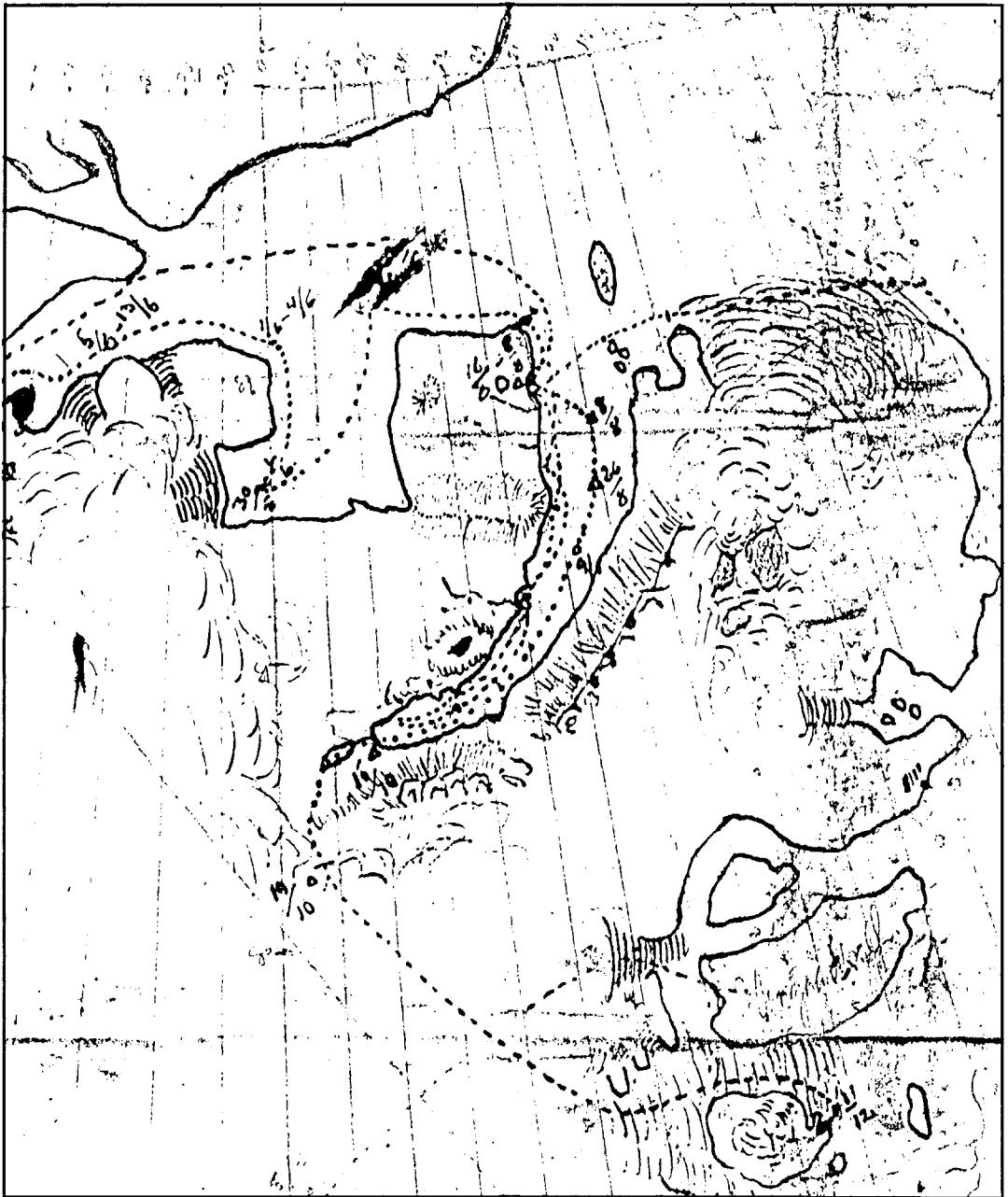
Sådan er der sagt meget om Mylius-Erichsen. Men ubeslutsom – det var han ikke.

Den første ekspedition, der bliver sendt ud for at lede efter Mylius-Erichsen, Høeg Hagen og deres dagbøger, er Alabama-Ekspeditionen fra 1909–12.

Ekspeditionens to hovedpersoner er kaptajn Ejnar Mikkelsen og maskinassistent Iver P. Iversen. De kommer fra indlandsisens rand ned i bunden af Danmarks Fjord. Med sig har de to kort – et trykt kort over fjorden og Nordost-rundingen udarbejdet efter blandt andet Hagens skitse. Og et lille kort der viser det samme område, men det er tegnet i hånden.

På Ringkøbing Museum ligger der sådan et lille kort over Danmarks Fjorden i Nordøstgrønland. Det er tegnet af Danmark-Ekspeditionens yngste mand, Charles Sofus Poulsen, der var med som matros i 1906–08.

Materialet er en slags tynd voksdug beregnet på at kunne foldes sammen til rejsebrug, men det er ikke det, Charles Poulsen har brugt det til. Han har forsøgt at rekonstruere slædehold 1's rejse-

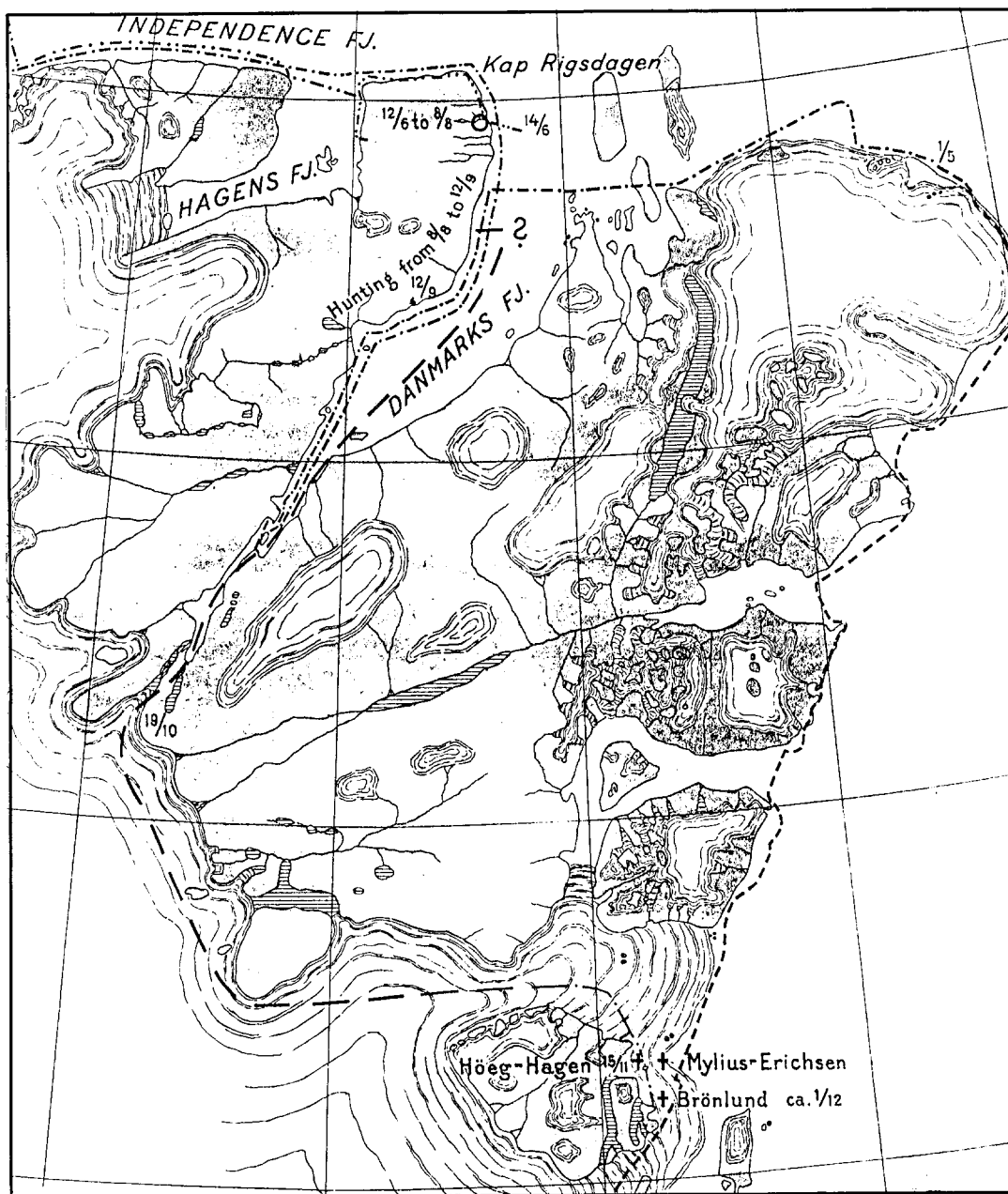

Charles Sofus Poulsens kort med Mylius-Erichsens rejserute i 1907 – rekonstrueret efter oplysningerne i Jørgen Brønlunds dagbog. Et lignende kort må Ejnar Mikkelsen have haft med på Alabama-Ekspeditionen i 1910.

rute efter de oplysninger, der står i Brønlunds dagbog. Stiplede linier i farvet blæk følger nøje holdet ind og ud af

de forskellige fjorde og til sidst op på indlandsisen.

For Jørgen Brønlund skriver jo i sin

Også Lauge Koch har forsøgt at rekonstruere Mylius-Erichsens rejse og troet på en opstigning til indlandsisen. 19.10 står der ved isens rand. (M.o.G. bd. 130).

dagbog den 19. oktober 1907, at opstigningen til indlandsisen tog dem fire dage. Og på det lille kort står også nogle

datoer, der viser, at også Poulsen har taget teorien om opstigningen til indlandsisen for gode varer.

Nede i bunden af fjorden, lige til højre for Fyns Sø, står der 15/10. Og oppe på indlandsisens rand står 19/10. Det stemmer fint overens.

Ejnar Mikkelsen og Iver Iversen tror, som alle andre dengang, at slædehold 1 har forsøgt at rejse hjem over indlandsisen fra Danmarks Fjorden. De tror også, at det lille kort er en kopi af Hagens originale kort – med rejserute, lejrplads og datoer indføjet af Hagen. De har ikke grund til at tro andet – for de har aldrig set Hagens eget kort.

Helt forvirrende tegner billedet sig for dem, da de finder Mylius-Erichsens vardeberetning dateret 12. september 1907, hvor han skriver, at nu rejser de hjem til skibet, ud af fjorden og langs kysten, hvor depoterne ligger.

Hvordan skal de så forstå datoen på kortet – nede i bunden af fjorden? Mylius-Erichsen skriver, at de rejser fra Ulvebakkerne 12. september – ud af fjorden mod nordøst. Men på Hagens kort er de inde i bunden af fjorden en måned senere.

23. maj 1910 skriver Ejnar Mikkelsen i sin dagbog:

... Kl. 7,00 tørnede vi ud. Det var endnu overtrukken og let tåge, men dog mere sigtbart end i morges. Jeg har tænkt meget over sagen i dag, og pludselig i nat slog det mig, at jeg havde set en tidsangivelse på kortskitsen, en senere dato end den, på hvilken Mylius-Erichsen havde bygget varden. Ganske rigtigt, helt inde i bunden står der 5/10 ...

Ejnar Mikkelsen er tydeligvis usikker. Indlandsisen ligger mod sydvest. Den er han selv kommet ned af. Hvad Mikkelsen ikke kan vide er, at Danmark-

Ekspeditionens medlemmer ikke skelnede mellem bræis og indlandsis. Var isen af et vist format, blev den lige så tit kaldt indlandsis. Derfor kan indlandsis i denne forbindelse lige så godt være Flade Isblink mod nordøst.

Hos Iversen står der 25. maj:

... Ved at se nøje på Hagens kort over Danmarksfjord opdagede vi forleden morgen en dato, vi ikke havde set før. Helt nede i bunden af fjorden stod der den 5/10, og nu kan man jo tydeligt se, at de er gået op på indlandsisen i bunden af fjorden ...

Den mystiske dato

Det er først da de gransker det lille kort, at det går op for dem, at der er tale om andres forsøg på at rekonstruere ruten efter Brønlunds tidsangivelser i dagbogen. Og nu ser de, at de har læst den ene dato forkert. Der skal ikke stå 5/10 – men 15/10. Så giver det også mening. Det er den dag opstigningen til indlandsisen begynder efter Brønlunds angivelse.

Det er let at se, hvordan fejltagelsen sker – det skraverede fjeldområde på kortet i fjordens bund kan hurtigt camouflere et-tallet i 15 – og så står der 5. Det kommer an på, hvilken vej stregerne hælder – og på hvem, der har kopieret kortet.

Det kan være en kopi af Charles Sofus Poulsens kopi. Men det kan også stamme fra en af de 24 andre fra den hjemvendte Danmark-Ekspedition. Der var fri adgang til at kopiere dagbøger og kort til privat brug.

Men den uskyldige datofejl i Mikkelsens og Iversens dagbøger bliver ståen-

de, og får det – som årene går og bøgerne endevendes – som fjeren, der blev til fem høns:

Hvad skjuler Mikkelsen? Hvor er det mystiske kort med den mystiske dato? Gemmer han på en frygtelig hemmelighed?

Nej det gør han ikke. Han så bare forkert. I sommeren 1911 skriver han rapport til komiteen, og her er datoen korrekt:

25. juli 1911 Shannon Ø
Kære Hr. konsul Glückstadt.

... Vi var kommen ud i en lang og smal sø, der tog os ud til bunden af Danmark Fjorden. Landet blev straks meget mere øde og goldt, det var dækket af sne, og udover en mængde rævespor, så vi ikke tegn til dyr. Ved Sjællands Slet-

ten fandt vi den første af Mylius-Erichsens varder og så til vor forbavselse, at han og hans kammerater var gået hjem langs yderkysten i stedet for, som før antaget, over indlandsisen. Fra rapporter kender De jo indholdet af denne og følgende meddelelse og de slutninger, jeg kom til på grundlag af dem, så jeg vil ikke her gå nøjere ind i den sag, men kun sige, at jeg ikke længere vidste, hvad jeg skulle tro, da Brønlunds dagbog jo indeholdt en optegnelse fra den 15. oktober, og hvorefter de på den dato skulle være gået op på indlandsisen, dog uden at sige hvor. På kortet stod der jo rigtignok den 15. oktober i bunden af Danmark Fjorden, men jeg antog, at det var sat til efter Brønlunds dagbog, og ikke fandtes på originalen – som jeg forresten ikke selv har set ... Deres hengivne Ejnar Mikkelsen.

